

INTEGRĒTĀ JŪRLIETU POLITIKA

Integrētā jūrlietu politika (IJP) ir visaptveroša pieeja visām ar jūrniecību saistītām politikas jomām. IJP balstās uz ideju, ka, koordinējot savus politikas virzienus, Savienība var gūt lielāku labumu no jūrām un okeāniem, mazāk ietekmējot vidi, un IJP aptver dažādas jomas, piemēram, zivsaimniecību un akvakultūru, kuģniecību un jūras ostas, jūras vidi, jūras pētniecību, enerģijas ražošanu jūrā, kuģu būvi un ar jūru saistītas nozares, kuģošanas uzraudzību, jūras un piekrastes tūrismu, nodarbinātību, piekrastes reģionu attīstību un ārējās attiecības jūrlietu jomā.

JURIDISKAIS PAMATS

Eiropadomes prezidentvalsts secinājumi par jūrlietu politiku, kas pieņemti Eiropadomes 2007. gada 14. decembra sanāksmē Briselē.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1954/2003 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 un (EK) Nr. 639/2004 un Padomes Lēmumu 2004/585/EK.

Saskaņā ar iepriekš minēto aktu kopējā zivsaimniecības politika (KZP) ir jāīsteno tā, lai tā būtu saskaņā ar citiem Savienības politikas virzieniem, īpaši jūrlietu politiku (preambulas 17. punkts), bet 34. panta 1. punkta e) apakšpunktā iekļauta prasība Komisijai izstrādāt vadlīnijas akvakultūras darbību integrēšanai jūras, piekrastes un iekšzemes teritoriālajā plānošanā.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Regula (ES) Nr. 508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

ATSKAITES PUNKTI

- 2005. gada marts. Komisija iesniedza paziņojumu par IJP, kurā noteikti plānotie mērķi Zaļajai grāmatai par turpmāko ES jūrlietu politiku.
- 2007. gada oktobris. Komisija iesniedza priekšlikumu ES IJP jeb Zilo grāmatu ([COM\(2007\)0575](#)) un atbilstošu rīcības plānu ([SEC\(2007\)1278](#)).
- 2007. gada decembris. Eiropadome atbalstīja IJP un aicināja Komisiju ziņot par rezultātiem 2009. gada beigās.
- 2010. gada septembris. Komisija iesniedza priekšlikumu regulai, ar ko izveido programmu IJP pastāvīgam finansiālam atbalstam laikposmā no 2011. gada līdz 2013. gadam ([COM\(2010\)0494](#)).

- 2011. gada decembris. Parlaments un Eiropadome pieņēma iepriekš minēto regulu, kas veido IJP pašreizējo juridisko pamatu.
- 2012. gada 8. oktobris. Eiropas jūrlietu politikas ministri un Komisija pieņēma Jūras un jūrlietu programmu izaugsmei un nodarbinātībai.

MĒRĶI

IJP ir sistēma, ar kuru veicina dažādu un dažkārt pretrunīgu ar jūru saistītu darbību attīstību un kordināciju nolūkā:

- optimizēt okeānu un jūru ilgtspējīgu izmantošanu, lai veicinātu izaugsmi jūras reģionos un piekrastes reģionos šādās jomās:
  - kuģniecība – uzlabot Eiropas jūras transporta efektivitāti un nodrošināt tā ilgtermiņa konkurētspēju, izveidojot Eiropas jūras transporta telpu bez šķēršļiem, un sagatavot jūras transporta stratēģiju 2008.–2018. gadam;
  - jūras ostas – izstrādāt pamatnostādnes par atbilstošu vides tiesību aktu piemērošanu ostu attīstības jomā un ierosināt jaunu ostu politiku;
  - kuģu būve – veicināt tehnoloģiju attīstību un Eiropas jūrniecības starpnozaru kopu tīklu;
  - nodarbinātība jūrniecības nozarē – uzlabot profesionālo kvalifikāciju, lai piedāvātu labākas karjeras iespējas šajā nozarē;
  - vide – mazināt klimata pārmaiņu ietekmi uz piekrastes zonām, pielāgoties klimata pārmaiņām un samazināt piesārņojumu un kuģu radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas;
  - zvejniecības pārvaldība – izskaust izmetumus, kaitīgas zvejas metodes (piemēram, grunts tralēšanu jutīgos apgabalos) un nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju, kā arī veicināt videi drošu akvakultūru attīstību;
- izveidot zināšanu un inovācijas bāzi jūrlietu politikai, izmantojot:
  - visaptverošu Eiropas stratēģiju zinātniskajai un tehniskajai jūras pētniecībai (Jūras stratēģijas pamatdirektīva (2008/56/EK)); Septīto pētniecības pamatprogrammu, kas sekmēja tās īstenošanu ar tādas inovācijas palīdzību, kas bija radusies, veicot pētījumus saistībā ar integrētu pieeju jūrlietām (2007.–2013.);
  - kopīgus, starpnozaru aicinājumus un iespējas saistībā ar “Apvārsni 2020” (pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai laika posmam no 2014. līdz 2020. gadam) veikt inovāciju “zilajā ekonomikā”;
  - atbalstu pētījumiem par klimata pārmaiņām un to ietekmi uz jūrniecības darbībām, vidi, piekrastes zonām un salām;
  - Eiropas jūras zinātnes partnerību, kuras mērķis ir izveidot dialogu starp zinātnieku aprindām, rūpniecības nozaru pārstāvjiem un politikas veidotājiem;

- uzlabot dzīves kvalitāti piekrastes reģionos šādā veidā:
  - veicinot piekrastes un jūras tūrismu;
  - veidojot datubāzi par Kopienas finansējumu, kas pieejams ar jūru saistītajiem projektiem un piekrastes reģioniem;
  - izstrādājot Kopienas katastrofu novēršanas stratēģiju;
  - attīstot ES attālāko reģionu un salu jūrniecības nozares potenciālu;
- veicināt ES vadošo lomu starptautiskajās jūrlietās šādā veidā:
  - īstenojot sadarbību jūrlietās saskaņā ar paplašināšanās politiku, Eiropas kaimiņattiecību politiku un Ziemeļu dimensiju, lai risinātu ar jūrlietu politiku saistītus jautājumus un pārvaldītu kopīgas jūras teritorijas;
  - plānojot ES jūrlietu politiku, izmantojot strukturētu dialogu ar galvenajiem sadarbības partneriem;
- palielināt Eiropas jūrniecības nozares pamanāmību ar šādiem pasākumiem:
  - ieviešot interneta lietojumprogrammu “Eiropas jūru atlants”, lai vērstu uzmanību uz Eiropas kopīgo jūrniecības mantojumu;
  - atzīmējot ikgadējo Eiropas jūrniecības dienu 20. maijā;
- veidot iekšējās koordinēšanas struktūras jūrlietu jomā un noteikt piekrastes reģionu pienākumus un kompetenci.

SASNIEGUMI

Saskaņā ar jūrlietu politikas rīcības plānu tika sāktas vairākas konkrētas darbības:

- Komisijas paziņojums par Eiropas stratēģiju jūras zinātniskajai un tehniskajai pētniecībai ([COM\(2008\)0534](#)), kurā ierosināti konkrēti pasākumi un mehānismi jūras zinātniskās un tehniskās pētniecības uzlabošanai;
- Komisijas paziņojums par jūras vēja enerģiju ([COM\(2008\)0768](#)), kurā minētas problēmas, kas ir jāatrisina, lai izmantotu Eiropas jūras vēja enerģijas potenciālu, un uzsvērta vajadzība ieviest labākus rūpnieciskos un tehnoloģiskos risinājumus, piemērot ES vides tiesību aktus, ņemot vērā reālistisku vēja enerģijas parku ietekmes novērtējumu, kā arī nodrošināt labākus elektroenerģijas tīklus, kas var līdzsvarot ražošanu un pieprasījumu un pārvadīt elektroenerģiju līdz patēriņa centriem;
- Komisijas paziņojums par stratēģiskajiem mērķiem un rekomendācijām ES jūras transporta politikai, kas sekmē drošu un efektīvu kuģošanu ([COM\(2009\)0008](#)), kā arī paziņojums un rīcības plāns ar mērķi izveidot Eiropas jūras transporta telpu bez šķēršļiem ([COM\(2009\)0010](#)), līdztekus kuram tika iesniegts priekšlikums direktīvai par ziņošanas formalitātēm kuģiem, kuri pienāk Kopienas dalībvalstu ostās vai atiet no tām ([COM\(2009\)0011](#)); visu šo priekšlikumu mērķis ir samazināt birokrātiju un veicināt jūras transportu starp ES ostām;

- stratēģija Baltijas jūras reģionam ([COM\(2009\)0248](#)) – pirmā vispārējā stratēģija, kas izstrādāta makroreģiona līmenī, un tā ir pirmais solis virzībā uz IJP reģionālu īstenošanu, un tajā minēti 80 galvenie projekti. Komisija ir pieņēmusi ES Ilgtspējīgu jūras nozaru izaugsmes programma Baltijas jūras reģionam (SWD(2014)0167, kas ir saskaņota ar iepriekš minēto stratēģiju un balstās uz konsekventu pieeju inovācijai, kā arī lielāku ilgtspēju;
- Komisijas paziņojums par IJP labākai pārvaldībai Vidusjūras reģionā ([COM\(2009\)0466](#)), kura mērķis ir papildināt vairākas ar nozari saistītas darbības Vidusjūrā, kuras atbalsta ES;
- Komisijas paziņojums par IJP starptautisko dimensiju ([COM\(2009\)0536](#)), kas papildina iepriekšējās reģionālās iniciatīvas, proti, tajā iztirzāts, kā IJP attiecināt uz plašāku starptautisko teritoriju, un tas paredz izveidot ES satvaru globālai pieejai jūrlietām, nostiprinot ES pozīcijas starptautiskos forumos;
- Komisijas paziņojums par zināšanām par jūru 2020 ([COM\(2010\)0461](#)), kura mērķis ir uzlabot zinātniskās informācijas par Eiropas jūrām un okeāniem lietošanu, izmantojot koordinētu pieeju datu vākšanai un apkopošanai;
- ES Melnās jūras stratēģija^[1], kas paredz veidot miera, demokrātijas, labklājības un stabilitātes telpu un nodrošināt ES energoapgādes drošību;
- Komisijas paziņojums par Atlantijas okeāna reģiona jūrlietu stratēģijas izstrādi ([COM\(2011\)0782](#)), kura mērķis ir sekmēt darbvietu radīšanu un izaugsmi Atlantijas okeāna piekrastes reģionā, palielinot tā jūrlietu potenciālu. Atlantijas forumā tika apzinātas prioritārās darbības, kas jāveic saistībā ar 2013. gada 13. maijā pieņemto rīcības plānu, lai būtu iespējams stratēģiski izmantot ES struktūrfondu līdzekļus, kas laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam paredzēti izaugsmei jūrlietu nozarē;
- Komisijas paziņojums par jūras nozaru izaugsmi ([COM\(2012\)0494](#), ar kuru tiek aizsākta ar dalībvalstīm, reģioniem un visām relevantajām iesaistītajām personām kopīga iniciatīva jūras nozaru ekonomiskā potenciāla atraisīšanai;
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 22. oktobra Regula (ES) Nr. 1052/2013, ar ko izveido Eiropas Robežu uzraudzības sistēmu (*EUROSUR*), kuras mērķis ir atklāt un novērsties pārobežu noziegumus, cīnīties pret tiem un nodrošināt migrantu dzīvības glābšanu;
- Direktīva 2014/89/ES, ar ko izveido jūras telpiskās plānošanas satvaru, kuras mērķis ir sekmēt ar jūru saistīto ekonomikas nozaru izaugsmi un jūras resursu izmantošanu, nodrošinot, ka visu ar jūru saistīto darbību pamatā ir pienācīga plānošana, lai tādējādi būtu iespējams panākt lielāku sinerģiju starp dažādām ar jūru saistīto nozaru darbībām;
- Komisijas paziņojums par kopēju informācijas apmaiņas vidi (COM(2014)0451, kura mērķis ir ar pienācīgu, drošu un efektīvu datu apmaiņu starp nozarēm un pāri robežām ES uzlabot uzraudzības jūrā efektivitāti un rentabilitāti. Tas attiecas uz krasta apsardzi, satiksmes uzraudzību, vides monitoringu, piesārņojuma

---

[1]OV C 136 E, 11.5.2012., 81. lpp.

novēršanu, zveju, robežkontroli, nodokļu iestādēm, vispārējām tiesībaizsardzības iestādēm un kuģniecībām;

- kopīgais paziņojums par integrētu Eiropas Savienības politiku Arktikas reģionam (JOIN(2016)0021, kurā galvenais akcents likts uz starptautiskās sadarbības veicināšanu, reaģējot uz klimata pārmaiņu ietekmi, un uz ilgtspējīgas attīstības veicināšanu un sekmēšanu, īpaši Arktikas reģiona Eiropas daļā;
- ES stratēģija Adrijas un Jonijas jūras reģionam (COM(2014)0357, kurā iekļauts satvars vienotai makroreģionālajai stratēģijai un rīcības plāns problēmu risināšanai un iespēju apzināšanai jūrlietu nozarē, paredzot iesaistīto valstu sadarbību.

EIROPAS PARLAMENTA LOMA

Integrētā pieeja, kurā tika apvienotas dažādas politikas jomas, izveidoja jaunu politisko virzību. Ar jūrlietu politiku saistītos jautājumus Parlamentā skata vairākas komitejas, Komisijas DG MARE ir organizēts tā, lai nodrošinātu labāku tematisko koordināciju, bet Padomē IJP ir Vispārējo lietu padomes un Ārējo attiecību padomes kompetencē. Parlaments spēra pirmo soli ceļā uz labāku sinerģiju, izveidojot Jūru, upju, salu un piekrastes reģionu sadarbības grupu, kuru vada *Gesine Meissner* (ALDE) un kurā piedalās vairāk nekā 80 EP deputāti no sešām politiskajām grupām un 19 dalībvalstīm, attiecīgi tās darba struktūra sniedzas pāri partiju robežām. Tā ir struktūrvienība, kas darbojas horizontāli, pārstāvot dažādas partijas.

Parlamenta darba grupā, kuras uzdevums bija sagatavot ziņojumu par Zaļo grāmatu par IJP, piedalījās Transporta un tūrisma komiteja, kā arī Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja un Zivsaimniecības komiteja (iesaistītās komitejas, kas sniedz atzinumu), un Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja un Reģionālās attīstības komiteja (atzinumu sniedzēja komiteja). Pirmajā, 2007. gada 12. jūlija rezolūcijā "Ceļā uz turpmāko Eiropas Savienības jūrniecības politiku: Eiropas redzējums okeāniem un jūrām"^[2] uzsvērti šādi jautājumi:

- klimata pārmaiņas kā jūrlietu politikas lielākā problēma, kas risināma, mazinot kuģu radītās gāzu emisijas, novērtējot emisiju kvotu tirdzniecības iespējamību kuģniecības jomā un veicinot atjaunojamo enerģiju;
- labāka kuģošana Eiropā ar labākiem Eiropas kuģiem, samazinot gaisa piesārņotāju radītās emisijas un vienlaikus uzlabojot kuģošanas drošību un sociālās jomas tiesību aktus attiecībā uz darba ņēmējiem;
- labāka Eiropas piekrastes politika, tostarp Eiropas ostu uzlabojumi, izmantojot kohēzijas politikas instrumentus;
- ilgtspējīgs piekrastes tūrisms, atzīstot vides būtisko nozīmi šīs nozares pastāvēšanā;
- ilgtspējīga jūras vide, atzīstot, ka ir obligāti nepieciešams nodrošināt tās saglabāšanu un nereti arī atjaunošanu;

---

[2]OV C 175 E, 10.7.2008., 531. lpp.

- integrēta zivsaimniecības politika – veids, kā aizsargāt mazapjoma zvejniecības intereses, novērst piezvejas un izmetumu problēmu un atzīt akvakultūras pieaugošo sociālekonomisko nozīmi;
- jūras pētniecība, enerģētika, tehnoloģija un inovācija pienācīgai ar ilgtspēju saistītu problēmu risināšanai, kam piešķirts atbilstošs ES un dalībvalstu finansējums, izveidojot Eiropas jūras zinātnes konsorciju un apvienojot zināšanas;
- kopēja jūrlietu politika, kuras mērķis ir izveidot Eiropas kopējo jūras telpu, kas palīdzētu integrēt Eiropas jūras transporta un pakalpojumu iekšējo tirgu.

Parlamenta 2008. gada 20. maija rezolūcija par integrētu Eiropas Savienības jūrniecības politiku^[3] tika pieņemta, atbildot uz Komisijas paziņojumu par tādu pašu tematu, un tās pamatā bija Transporta un tūrisma komitejas ziņojums, kā arī Zivsaimniecības komitejas un Reģionālās attīstības komitejas atzinumi.

Parlaments sagatavoja ziņojumu par Komisijas 2009. gada paziņojumu kopumu IJP jomā ([COM\(2009\)0466](#)), [COM\(2009\)0536](#)), [COM\(2009\)0538](#)) un [COM\(2009\)0540](#)); Transporta un tūrisma komiteja bija vadošā atbildīgā komiteja, un Zivsaimniecības komiteja sniedza atzinumu saskaņā ar komiteju iesaistīšanas procedūru (Parlamenta Reglamenta 50. pants). Parlamenta 2010. gada 21. oktobra rezolūcija par integrēto jūrniecības politiku (IJP) – sasniegtā progresa novērtēšana un jauni uzdevumi^[4] apstiprināja Parlamenta kopumā pozitīvo novērtējumu par IJP.

Parlaments 2011. gada 24. novembrī, pamatojoties uz ieteikumiem, ko sniegusi par ziņojumu atbildīgā Transporta un tūrisma komiteja, pieņēma nostāju par programmu integrētas jūrniecības politikas turpmākas izstrādes atbalstam ([2010/0257\(COD\)](#)).

Padome apstiprināja ziņojumu, kas tagad ir Regula (ES) Nr. 1255/2011, un tas līdz šim ir kalpojis par IJP regulējumu.

2013. gada 2. jūlijā Parlaments pieņēma rezolūciju par jūras nozaru izaugsmi^[5], kurā atzinīgi tika vērtēts Komisijas paziņojums par jūras nozaru izaugsmi, kas norāda uz ar jūru saistīto ekonomikas nozaru potenciālu viedas, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes panākšanā un darba iespēju radīšanā. Šī rezolūcija ir centiens atjaunināt un atbalstīt IJP, vienlaikus uzsverot, ka jūras nozaru izaugsmes stratēģija, kas ir daļā no IJP, palīdzēs izveidot sinerģijas, koordinēt politikas nozares un tādējādi radīs Eiropas pievienoto vērtību.

Pirmajā balsojumā 2014. gada 16. aprīlī par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (*EMFF*) Parlaments atbalstīja ieceri laikā no 2014. līdz 2020. gadam 5 % no kopējā *EMFF* budžeta piešķirt IJP, kas nozīmētu četrkārtu IJP finansējuma palielinājumu.

2018. gada 16. janvārī Parlaments pieņēma rezolūciju par starptautisko okeānu pārvaldību: okeānu nākotnes veidošanas darbākārtība saistībā ar 2030. gada ilgtspējīgas attīstības mērķiem^[6]. Pārvaldība attiecas uz visām cilvēka veiktām gan tradicionālajām, gan jaunām darbībām jūras nozares un jūrniecības jomā, tostarp zvejniecību.

[3]OV C 279 E, 19.11.2009., 30. lpp.

[4]OV C 70 E, 8.3.2012., 70. lpp.

[5]OV C 75, 26.2.2016., 24. lpp.

[6]OV L 458, 19.12.2018., 9. lpp.

2019. gada 27. martā Parlaments pirmajā lasījumā pieņēma nostāju, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par konkrētu plastmasas izstrādājumu vidiskās ietekmes samazināšanu^[7]. Saistībā ar aprites ekonomikas izveidi tajā norādīts, ka plastmasu saturošu zvejas rīku lietotājiem ir jāapsver atkārtoti izmantojamas alternatīvas un atkārtotas izmantošanas sistēmas.

2019. gada 4. aprīlī Parlaments pirmajā lasījumā pieņēma nostāju, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par jūrnieku minimālo sagatavotības līmeni^[8]. Tās mērķis ir paaugstināt kuģošanas drošības un uzlabot jūras piesārņojuma līmeni, izstrādājot jūrniecības apmācību un sertifikāciju atbilstoši starptautiskajiem noteikumiem un tehnoloģiskajam progresam.

Carmen-Paz Martí
05/2019

---

[7]P8_TA(2019)0305.
[8]P8_TA(2019)0354.

